

การประเมินหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

The Evaluation of the Syllabus of Early Childhood Education of
B.E. 2546 (2003 A.D.) of the Schools under the Office of Yala
Primary Education Zone 1.

กิสตินา จารู (Gistina Jaru)¹
เมธี ดิสวัสดิ์ (Matee Di-sawat)²
เรวดี กระโหมวงค์ (Rawadee Krahomwong)³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ ของสตัฟเฟิลบีม เป็นแนวทางในการประเมิน ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 87 คน ครูผู้สอน จำนวน 105 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินสำหรับครูผู้สอน แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินด้านบริบท พบว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตรชัดเจน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า ครูมีความพร้อม และมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ด้านกระบวนการ พบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการประเมินพัฒนาการ มีความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ และด้านผลผลิต พบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์

Abstract

The objective of this research was to evaluate the syllabus of early childhood education of B.E. 2546 of the schools under the Office of Yala Primary Education Zone 1 by applying Stufflebeam's CIPP model of evaluation for perspective, calling for the as-

¹ มหาวิทยาลัย หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

² อาจารย์ ดร.สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ : ประธานที่ปรึกษา

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ : กรรมการที่ปรึกษา

pects of context, basic factors, process, and product. The research sample consisted of 87 administrators of educational institutions and 105 teachers. The research instruments were a teacher's evaluation form and an administrator's interview form. The data analysis made use of mean and standard deviation values. The research findings showed the following. It was found that, for context evaluation, the aim, structure, and content of the syllabus were suitable at a moderate level, higher than the criterion. Regarding basic factors, it was found that the teachers' readiness and factors favorable to learning were suitable at a high level, higher than the criterion. Concerning process, it was found that the conduct of the learning process and the evaluation for development were suitable at a high level, higher than the criterion. And with reference to product, it was found that the learners were developed physically, affectively, socially, and intellectually, at a high level of suitability, being higher than the criterion.

คำสำคัญ การประเมิน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

บทนำ

การที่ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า และพัฒนาในด้านต่างๆ ต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ เจตคติ ค่านิยม เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขอันจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศทำได้สะดวก รวดเร็ว และรวดเร็ว (กระทรวงศึกษาธิการ 2546:19)

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นความหวังของสังคมโดยหวังว่าการจัดการศึกษามุ่งเน้นพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 มาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิต

และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นวัยที่เหมาะสม ในการพัฒนาให้เกิดความพร้อม ทั้งด้านความรู้ และการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่เจริญเติบโตด้านสมองสูงกว่าวัยอื่นๆ ดังนั้น การจัดการศึกษาระดับนี้ ควรได้รับการพัฒนา อย่างถูกวิธี และเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546:3)

การศึกษาปฐมวัย เป็นการศึกษาที่พัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ โดยการศึกษาปฐมวัยนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย และเหมาะสมกับความสามารถที่แตกต่างระหว่างบุคคล เพราะเด็กวัยนี้ เป็นวัยที่มีพัฒนาการเป็นไป

อย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน โดยเด็กจะเริ่มออกจากบ้านสู่สถานศึกษาซึ่งเป็นสังคมใหม่ การวางรากฐานของชีวิตที่ดีและถูกต้องให้แก่เด็กในวัยนี้จึงมีความสำคัญมากเพราะจะทำให้เด็กมีความพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป ซึ่งจะไปตามหลักการศึกษายุคใหม่ พุทธศักราช 2546 ที่ว่าเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อ แม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยให้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นตอนของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 5) หลักสูตรจึงต้องมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ แต่การพัฒนานั้นกระทำต่อเมื่อมีการประเมินหลักสูตร เพราะผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นตัวบ่งชี้ว่า หลักสูตรควรปรับปรุงอย่างไร และการประเมินนั้นเป็นขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร ดังนั้นการประเมินหลักสูตรจึงเป็นส่วนที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อคุณภาพของหลักสูตร ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ให้มีคุณค่าสูงขึ้น อันเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้โดยสะดวก

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ที่กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้มีหน้าที่รับผิดชอบ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้แก่มหาชนในชาติอย่างเท่าเทียมกันและต้องตระหนักถึงความสำคัญในการปูพื้นฐานที่ดีให้แก่เด็กในวัยแรกเกิดจนถึง 5 ปี สร้างเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เติบโตมีพัฒนาการทุก

ด้านอย่างสมดุล เหมาะสมกับวัยเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และเติบโตเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : คำนำ) ซึ่งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ได้มีการประกาศใช้เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546 และให้ทุกโรงเรียนในทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้หลักสูตรเพื่อจัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546

การประเมินเป็นกระบวนการในการรวบรวมข้อมูลแล้วเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่า ทำให้มองเห็นภาพรวมของหลักสูตรได้ชัดเจน และสามารถมองข้อบกพร่องของหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขข้อบกพร่องได้ตรงจุด เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจที่จะทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้บริหารนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 111 คน ครูผู้สอนจำนวน 142 คน ในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตรยามานะ (Yamane.1967:398) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทั้งนี้ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่ม

ตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 87 คน ครูผู้สอน จำนวน 105 คน ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ได้แก่

2.1 แบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้บริหาร

2.2 แบบประเมินสำหรับครูผู้สอน

3. วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ขอ หนังสือ ขอ ความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อนำไปแสดงต่อผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 นำผลการประเมินไปจัดกระทำ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีการวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้สถิติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบประเมินที่มีข้อความปลายเปิด ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

4.1.2 แบบประเมิน ผู้วิจัยดำเนินการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Stand Deviation) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายถึงเหมาะสมระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึงเหมาะสมระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึงเหมาะสมระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึงเหมาะสมระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.49 หมายถึงเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

4.1.3 วิเคราะห์เพื่อตัดสินคุณค่าโดยพิจารณาจากเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญ

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ซึ่งประกอบด้วยค่าสถิติดังต่อไปนี้

4.2.1.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

4.2.1.2 การหาคุณภาพทั้งฉบับของแบบประเมิน โดยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

4.2.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยค่าสถิติดังต่อไปนี้

4.2.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

4.2.1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผล

จากการวิจัยครั้งนี้ เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการประเมินด้านบริบทของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

การประเมินด้านบริบทของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้าง และเนื้อหาของหลักสูตรโดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ (เกณฑ์มาตรฐาน เท่ากับ 3.19) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า รายการส่วนใหญ่สูงกว่าเกณฑ์ กล่าวคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะตามวัย สำหรับด้านโครงสร้างและ

เนื้อหาหลักสูตรส่วนใหญ่สูงกว่าเกณฑ์ คือ โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน สามารถจัดได้ในหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วย และสภาพชุมชน ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน และโดยผ่านการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการ ด้านนี้มีเพียงหนึ่งรายการที่ต่ำกว่าเกณฑ์ คือ โครงสร้างหลักสูตรเหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของเด็ก

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ (เกณฑ์มาตรฐาน เท่ากับ 3.44) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า รายการส่วนใหญ่สูงกว่าเกณฑ์ กล่าวคือ ครูมีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการสอนและพัฒนาเด็ก ครูมีความรับผิดชอบปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มกำลังสามารถ และมีส่วนในการพัฒนางานของส่วนรวมให้บรรลุเป้าหมาย สำหรับด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ส่วนใหญ่สูงกว่าเกณฑ์ คือ มีเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสนามเด็กเล่น จัดเครื่องเล่นเป็นสัดส่วน และปลอดภัย มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพียงพอ เหมาะสม มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า และห้องเรียนมีมุมประสบการณ์ที่หลากหลาย ด้านนี้มีเพียงหนึ่งรายการที่ต่ำกว่าเกณฑ์

คือ มีการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 สรุปได้ดังนี้

การประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 โดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ (เกณฑ์มาตรฐาน เท่ากับ 3.33) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ทุกรายการสูงกว่าเกณฑ์ กล่าวคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูเขียนแผนการจัดการที่ตอบสนองพัฒนาการของผู้เรียน และสอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดการประสบการณ์อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมตามห้องเรียน และวันสำคัญต่าง ๆ ครูจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อที่หลากหลาย เหมาะสมและสอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน สำหรับด้านการประเมินพัฒนาการ ครูประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน และนำผลมาพัฒนาเด็ก มีการประเมินพัฒนาการของเด็กตามสภาพจริง โดยคำนึง ถึงพัฒนาการตามวัย และศึกษาผู้เรียนเป็นรายกรณี เป็นรายบุคคล เพื่อการส่งเสริมและช่วยเหลือ

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 สรุปได้ดังนี้

การประเมินด้านผลผลิตของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 โดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ (เกณฑ์มาตรฐาน เท่ากับ 3.33) เมื่อพิจารณาทั้ง 4 ด้าน ปรากฏว่า ด้านสติปัญญามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ผู้เรียนใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ด้านร่างกาย ได้แก่ ผู้เรียนมีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี มีกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก แข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน ด้านอารมณ์ - จิตใจ ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดี และมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงามชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย ด้านสังคม ได้แก่ ผู้เรียนช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งทั้งสามด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ซึ่งมีประเด็นสำคัญ ที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการประเมินด้านบริบทตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า การประเมินเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของ

หลักสูตร สูงกว่าเกณฑ์ นั่นคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสม ชัดเจน ซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งให้เด็ก มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตรตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ซึ่งเห็นได้จากจุดหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก มีความทันสมัยน่าสนใจมีความต่อเนื่องสัมพันธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี กิระคำ (2548 : บทคัดย่อ) สภาพแวดล้อมของการใช้หลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ มีความสอดคล้องเหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของสังคม และชุมชน อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ซึ่งหลักสูตรปฐมวัยให้ความสำคัญเด็กตามพัฒนาการทุกด้าน โดยผ่านการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ และจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ ประเวศ การินทร์ (2541 : 114-120) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินการดำเนินงาน การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโพหนอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านบริบท วัตถุประสงค์ของแนวการจัดประสบการณ์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อหลักสูตรการศึกษา

ปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ เมื่อแยกพิจารณาแต่ละรายการ พบว่าการประเมินความพร้อมและความเหมาะสมของครูมีความเหมาะสม ครูมีความรับผิดชอบในการสอน และการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ให้ความสำคัญกับงานสอนเป็นอันดับแรก ทุ่มเทเวลาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ รินทร์ลภัส เกษศรีรัตน์ (2552 : 130-131) พบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น ประกอบด้วย บริเวณอาคารสถานที่ สภาพห้องเรียน เครื่องมือสื่อวัสดุอุปกรณ์ และความพร้อมของครูประจำชั้น มีความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์จะเห็นได้ว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้นมีความเหมาะสมระดับมากซึ่งเห็นได้ว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับบริเวณอาคารสถานที่เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เพียงพอต่อผู้เรียนและเหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับ วิไลพร เรือนศรี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ในด้านการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร สำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีการเตรียมบุคลากร โดยพิจารณาจัดครูที่มีประสบการณ์เข้าสอน อัตราส่วนต่อเด็ก เป็น 1 : 21-30 คน และได้ส่งครูเข้าอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่ตอบสนองพัฒนาการของผู้เรียน และสอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมตามห้องเรียน และวันสำคัญต่าง ๆ ครูจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อที่หลากหลาย สำหรับด้านการประเมิน

พัฒนาการ ครูประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน และนำผลมาพัฒนาเด็ก มีการประเมินพัฒนาการของเด็กตามสภาพจริง โดยคำนึงถึงพัฒนาการตามวัย และศึกษาผู้เรียนเป็นรายกรณี เป็นรายบุคคลเพื่อการส่งเสริมและช่วยเหลือ

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตรโดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์เมื่อแยกพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนมีความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน เห็นว่า ครูมีการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่า ครูมีการปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ทันสมัยเหมาะสมกับเด็กนำความรู้ใหม่ ๆ มาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จนเกิดเป็นรูปแบบของตนเอง มีการจัดกิจกรรมหลัก ครบทั้ง 6 กิจกรรมหลักในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับแรกเพื่อวางรากฐานชีวิตของเด็กไทยให้มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุลทั้งร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา บนพื้นฐานความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้กิจกรรมกระตุ้น และส่งเสริมพัฒนาการของสมองอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับ แสงดาว บุญรอด (2549 : 102-105) พบว่า สถานศึกษาได้จัดกระบวนการเรียนการสอนมีเนื้อหาสาระ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงสอดคล้องกับ ชรินทร์ ธีระตัน (2546 : 157-163) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดอุบลราชธานี ครูกับเด็กมีปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต ครูมีความเห็นว่า โดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ทุกรายการสูงกว่าเกณฑ์ แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ - จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เพราะหลักสูตรกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับพัฒนาของผู้เรียนทั้ง 4 ด้าน ซึ่งด้านร่างกาย ได้แก่ ผู้เรียนมีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี มีกล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้ อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน ด้านอารมณ์ - จิตใจ ผู้เรียนมีความสุขจิตใจดี และมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดิ้นรนชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย ด้านสังคม ได้แก่ ผู้เรียนช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย รักรวมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และด้านสติปัญญา ได้แก่ ผู้เรียนใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัยมีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ซึ่งทั้งสามด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ซึ่งสอดคล้องกับ ชรินทร์ ธีระตัน (2536 : 157-163) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเห็นว่าพัฒนาการของนักเรียนด้านร่างกาย ในระดับมาก

พัฒนาการของนักเรียนด้านอารมณ์ จิตใจ ในระดับมาก พัฒนาการของนักเรียนด้านสังคมในระดับมาก และพัฒนาการของนักเรียนด้านสติปัญญาในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอนเห็นว่า ผลการประเมินพัฒนาการด้านร่างกายของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก นั่นคือ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก แข็งแรง ใช้งานได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน ผลการประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก นั่นคือ มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย ผลการประเมินพัฒนาการด้านสังคมของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก นั่นคือ เด็กช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก นั่นคือ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย มีจินตนาการ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ สอดคล้องกับ สุนิสรา หอยบาง (2553 : 122) ได้ศึกษาเรื่องประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง ซึ่งเห็นว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านร่างกาย มีสุขภาพอนามัย ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อ ด้านอารมณ์ จิตใจ มีจิตใจ

ร่าเริง มีวินัยและความรับผิดชอบ มีความเมตตา ประหยัด ชื่นชมและแสดงออกในด้านต่าง ๆ ด้านสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ปฏิบัติตนในการดูแลสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติตามมารยาทและวัฒนธรรมไทย ด้านสติปัญญาสามารถใช้ภาษาในการสื่อสาร สามารถ คิดแก้ปัญหา มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ทุกด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนควรเพิ่มเติมในเรื่องการประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนของชุมชนให้มากขึ้น ควรมีการเผยแพร่ทำความเข้าใจในหลักสูตรปฐมวัย แก่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดส่งเสริม ให้ครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีความพร้อมต่อการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปนี้

2.1 ควรวิจัยการใช้รูปแบบการประเมินอื่น ๆ นอกเหนือจากรูปแบบการประเมินชิปของ สดฟ้เฟิลบิม

2.2 ควรประเมินหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ก). คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ข). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชินรินทร์ ลีระทัน. (2546). การประเมินการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ประเวศ การินทร์. (2541). การประเมินการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พัชรี กิระคำ. (2548). การใช้หลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รินทร์ลภัส เกษศรีรัตน์. (2552). การประเมินหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิไลพร เรือนศรี. (2544). การศึกษาการใช้หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงดาว บุญรอด. (2549). การประเมินหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุนิสา หอยบาง. (2553). การประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.